

AZW StatLine; middelbaar beroepsonderwijs

Versie 24 november 2025

Inleiding

In dit document wordt een toelichting gegeven op de onderwijstabellen op AZW StatLine over het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Dit is een aanvulling op de tabeltoelichtingen die per tabel op AZW StatLine beschikbaar zijn. Het betreft de tabellen:

- Mbo; deelnemers, leerweg, opleiding, regio
- Mbo; gediplomeerden, leerweg, opleiding, regio
- Mbo; instroom, leerweg, opleiding, regio
- Mbo; sectorrendement, leerweg, opleiding, regio
- Mbo; studierendement, leerweg, opleiding, regio
- Mbo; studieuitval, leerweg, opleiding, regio
- Mbo; brancherendement, leerweg, opleiding
- Mbo bol; sectoruitval, opleiding, regio
- Mbo bbl; sectoruitval, opleiding, regio

Wat behelst het onderzoek

Doel

Informatie geven over opleidingen op het gebied van zorg en welzijn binnen het bekostigde mbo. De tabel over instroom laat zien hoeveel personen er voor het eerst zijn begonnen met een opleiding, terwijl de tabel over deelnemers inzicht biedt in het totaal aantal personen dat binnen het mbo een opleiding volgt. De tabel over studieuitval laat zien welk aandeel van de instromers na één jaar de opleiding zonder diploma verlaten heeft, terwijl in de tabel over studierendement staat weergegeven welk aandeel van de instromers binnen een bepaalde tijdsduur de opleiding heeft afgerond. De tabel over gediplomeerden toont hoeveel personen hun opleiding succesvol hebben afgerond, de tabel over sectorrendement biedt informatie over het aandeel gediplomeerden dat gaat werken binnen zorg en welzijn en de tabel over brancherendement laat zien hoe het aandeel gediplomeerden dat werkzaam is binnen de sector zorg en welzijn verdeeld is over branches binnen deze sector. De tabellen over sectoruitval, tenslotte, laten zien welk aandeel van de gediplomeerden (de tabel over mbo bol) en welk aandeel van de instromers (de tabel over mbo bbl) die zijn gaan werken binnen zorg en welzijn na respectievelijk twee en vijf jaar nog in deze sector werkzaam is. Alle tabellen (met

uitzondering van de tabellen over studieuitval, brancherendement en sectoruitval) bieden informatie zowel op het gebied van zorg en welzijn als daarbuiten. Binnen zorg en welzijn kan informatie onderscheiden worden naar dossier (alle tabellen) en binnen dossier naar kwalificatie (tabellen over deelnemers, gediplomeerden, sectorrendement, mbo bol sectoruitval). In alle tabellen kan informatie uitgesplitst worden naar leerweg, woonregio en studiejaar, met uitzondering van de tabellen over brancherendement en sectoruitval. De tabel over brancherendement bevat geen informatie over woonregio. De tabellen over sectoruitval kunnen niet uitgesplitst worden naar leerweg.

Doelpopulatie

Deelnemers en gediplomeerden aan door de overheid bekostigde instellingen voor mbo.

Statistische eenheid

Personen.

Aanvang onderzoek

De eerste cijfers betreffen studiejaar 2010/'11, met uitzondering van de gegevens over studierendement. Deze starten in studiejaar 2011/'12.

Frequentie

Tabellen worden jaarlijks in het tweede en derde kwartaal geüpdatet.

Publicatiestrategie

Eén keer per jaar worden de tabellen vernieuwd. De voorlopige cijfers van een nieuw studiejaar worden toegevoegd. Tegelijkertijd worden de voorlopige cijfers van het voorgaande studiejaar vervangen door definitieve cijfers.

Hoe wordt het uitgevoerd

Soort onderzoek

Beschrijvend onderzoek op basis van registerinformatie.

Waarnemingsmethode

De cijfers zijn gebaseerd op het register onderwijsdeelnemers (ROD). ROD bevat informatie op persoonsniveau over deelnemers en gediplomeerden in het bekostigde onderwijs. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) verzamelt de gegevens van de verschillende instellingen en beheert het register. Vervolgens bewerkt DUO deze gegevens tot ééncijferbestanden volgens met het CBS en andere gebruikers vastgestelde afleidingen. Het CBS gebruikt de ééncijferbestanden om het aantal deelnemers en gediplomeerden te bepalen.

Het aantal deelnemers wordt geteld op één peilmoment aan het begin van een studiejaar, namelijk op 1 oktober. De gediplomeerden worden geteld over de periode van een studiejaar.

Omdat in ROD ook het burgerservicenummer (BSN) van de deelnemers en gediplomeerden is opgenomen, kan het CBS deze koppelen met andere registers op persoonsniveau, zoals de Basisregistratie Personen (BRP). In de tabellen is dan ook informatie opgenomen uit de BRP over woonregio van de deelnemers en gediplomeerden aan het mbo.

De aantallen deelnemers en gediplomeerden op AZW StatLine zijn niet volledig gelijk aan de aantallen deelnemers en gediplomeerden op CBS StatLine. Hoe dat komt wordt hieronder toegelicht. Ook voor de tabellen over instroom, uitval, sector-, branche- en studierendement en sectoruitval wordt uitgelegd hoe de cijfers tot stand zijn gekomen.

Deelnemers

Binnen AZW wordt een persoon per jaar maximaal één keer als deelnemer getoond. Een student kan op 1 oktober meerdere inschrijvingen hebben, zowel binnen de onderwijssoort (bijv. twee inschrijvingen in het mbo) als binnen verschillende onderwijssoorten (bijv. een inschrijving in het mbo en een inschrijving in het hoger beroepsonderwijs (hbo)). In die gevallen dat een student meerdere inschrijvingen heeft, wordt één inschrijving geprioriteerd (en getoond). De prioritering die DUO aanbrengt is hierbij leidend. Dat betekent dat als een student meerdere inschrijvingen heeft binnen dezelfde onderwijssoort, uitgegaan wordt van de inschrijving die DUO heeft aangewezen als hoofdschrijving. Als er sprake is van inschrijvingen binnen verschillende onderwijssoorten dan gaat een inschrijving binnen het wetenschappelijk onderwijs (wo) boven een inschrijving in het hbo en deze gaat weer boven een inschrijving in het mbo. De aantallen mbo-deelnemers op AZW StatLine liggen dus iets lager dan de aantallen mbo-deelnemers op CBS StatLine, omdat op CBS StatLine alle deelnemers met een hoofdschrijving in het mbo getoond worden en op AZW StatLine alleen de deelnemers met een hoofdschrijving in het mbo *die daarnaast geen hoofdschrijving in het hbo*

en/of wetenschappelijk onderwijs (wo) hebben. Omdat het niet veel studenten betreft, zijn de verschillen klein.

Extranei worden niet getoond in de deelnemerstabel, omdat zij geen onderwijs volgen, maar alleen ingeschreven staan voor het doen van examens.

Gediplomeerden

Binnen AZW wordt van een persoon per jaar maximaal één diploma getoond. Een student kan in een studiejaar meerdere diploma's halen, zowel binnen de onderwijssoort (bijv. twee mbo-diploma's) als binnen verschillende onderwijssoorten (bijv. een mbo- en een hbo-diploma). In die gevallen dat een student in een studiejaar meerdere diploma's heeft behaald, wordt één diploma geprioriteerd (en getoond). Daarbij wordt eerst binnen de onderwijssoort ontdebeld. Binnen het mbo is de prioritering als volgt: (1) opleidingsrichting (een diploma behaald binnen zorg en welzijn heeft voorrang), (2) hoofddiploma DUO (bij meerdere diploma's gaat het diploma dat door DUO is aangemerkt als hoofddiploma voor), (3) niveau (een diploma behaald voor een opleiding met een hoger niveau gaat voor een diploma behaald voor een opleiding met een lager niveau)). Na ontdebelding binnen de onderwijssoort wordt zo nodig ontdebeld over onderwijssoorten heen. Daarbij gaat een diploma behaald binnen zorg en welzijn voor. Als iemand in een jaar meerdere diploma's heeft behaald binnen zorg en welzijn wordt naar niveau gekeken (wo gaat boven hbo en hbo gaat boven mbo). De aantallen mbo-gediplomeerden op AZW StatLine liggen dus iets lager dan de aantallen mbo-gediplomeerden op CBS StatLine, omdat op CBS StatLine alle (hoofd)diploma's in het mbo getoond worden en op AZW StatLine *alleen de hoofddiploma's van studenten waarvan een ander diploma niet geprioriteerd is*. Omdat het niet veel studenten betreft, zijn de verschillen klein.

Instroom

Instroom wordt binnen AZW gedefinieerd op het niveau van dossier, niet op het niveau van kwalificatie. Daar is voor gekozen, omdat in sommige dossiers niet rechtstreeks wordt ingestroomd op een kwalificatie. Dit speelt bij de volgende dossiers op het gebied van zorg en welzijn: Dienstverlening, Maatschappelijke zorg, Pedagogisch werk, Sociaal werk (tot studiejaar 2019/'20) en Sport en bewegen. Sommige studenten stromen wel in in deze dossiers (i.e. ze hebben een inschrijving in het betreffende dossier), maar niet meteen op een kwalificatie binnen het dossier (i.e. ze hebben geen inschrijving op een van de kwalificaties die vallen binnen het dossier). Vaak worden deze studenten na één of twee jaar alsnog ingeschreven op een kwalificatie binnen het dossier.

Bij het bepalen van instroom wordt twee jaar teruggekeken. Dit wijkt af van hoe DUO instroom bepaalt; DUO kijkt één jaar terug. Een ander verschil met DUO is dat binnen AZW alle 1-oktober-inschrijvingen meetellen bij het bepalen van instroom, terwijl DUO

instroom bepaalt op basis van de hoofdschrijving in het mbo. Het netto-effect van de definitieverschillen met DUO is dat DUO over het algemeen uitkomt op iets hogere instroomcijfers. Daar zijn wel uitzonderingen op; Het grootste verschil is te vinden vanaf studiejaar 2016/'17 voor het dossier Maatschappelijke Zorg. De AZW-instroomcijfers liggen voor dit dossier aanzienlijk hoger dan de instroomcijfers van DUO. Dit komt doordat sinds enkele jaren een gecombineerd traject Verzorgende IG / Maatschappelijke Zorg wordt aangeboden. Studenten die dit traject volgen worden voor beide opleidingen ingeschreven, maar de inschrijving in het dossier Verzorgende IG wordt door DUO meestal aangewezen als de hoofdschrijving. DUO telt vervolgens alleen deze inschrijving mee bij het bepalen van instroom, terwijl binnen AZW beide inschrijvingen worden meegenomen in de bepaling van instroom.

Extranei worden niet getoond in de instroomtabel, omdat zij geen onderwijs volgen, maar alleen ingeschreven staan voor het doen van examens. Zij worden ook buiten beschouwing gelaten bij de bepaling van instroom.

Sectorrendement

De populatie die de basis vormt voor het maken van cijfers over sectorrendement is gelijk aan de populatie uit de gediplomeerdentabel. Alleen personen die na het behalen van een diploma hun onderwijscarrière vervolgen met een voltijd opleiding worden buiten beschouwing gelaten. Van de overblijvende groep – die verondersteld wordt beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt - wordt nagegaan welk aandeel na afstuderen werkzaam is in de sector zorg en welzijn. Bij het bepalen van deze sector wordt aangesloten bij de afbakening die binnen AZW wordt gebruikt voor zorg en welzijn, zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/arbeidsmarkt-zorg-en-welzijn/hoofdcategorieen/welke-branches-vallen-onder-de-sector-zorg-en-welzijn->.

Brancherendement

De populatie die de basis vormt voor het maken van cijfers over brancherendement is gelijk aan de populatie uit de tabel over sectorrendement. Alleen wordt nu uitsluitend gekeken naar personen die een diploma gehaald hebben op het gebied van zorg en welzijn. Van deze groep wordt nagegaan wat het aandeel gediplomeerden is dat werkzaam is in de diverse hoofd- en subbranches die onderscheiden worden binnen de sector zorg en welzijn, zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/arbeidsmarkt-zorg-en-welzijn/hoofdcategorieen/welke-branches-vallen-onder-de-sector-zorg-en-welzijn->.

Sectoruitval

De populatie die de basis vormt voor het maken van cijfers over mbo bol sectoruitval is gelijk aan de populatie uit de gediplomeerdentabel. Uit deze groep zijn alle personen

geselecteerd die een zorg en welzijn opleiding hebben afgerond binnen de voltijd beroepsopleidende leerweg, die na het afronden van hun studie geen voltijd onderwijs volgen en die zijn gaan werken in de sector zorg en welzijn. Van deze groep is nagegaan of zij respectievelijk twee en vijf jaar later nog werkzaam waren binnen de sector zorg en welzijn. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de volledige bedrijfstak ('zorg en welzijn breed') en de bedrijfstak minus de branche kinderopvang ('zorg en welzijn smal'). De tabel biedt zowel inzicht in uitval uit zorg en welzijn breed als in uitval uit zorg en welzijn smal. Het kan voorkomen dat er wel sprake is van uitval uit zorg en welzijn smal en niet uit zorg en welzijn breed als iemand in de branche kinderopvang is gaan werken.

Voor het maken van cijfers over mbo bbl sectoruitval vormen instromers de basis. Uit de groep instromers zijn alle personen geselecteerd die begonnen zijn met een zorg en welzijn opleiding binnen de beroepsbegeleidende of de deeltijd beroepsopleidende leerweg, die voor aanvang van hun studie nog niet werkzaam waren binnen de sector zorg en welzijn en die daar na aanvang van hun studie wel werkzaam waren. Van deze groep is nagegaan of zij respectievelijk twee en vijf jaar later nog werkzaam waren binnen de sector zorg en welzijn. Ook hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen zorg en welzijn breed en zorg en welzijn smal. Bij het afbakenen van de populatie is eveneens rekening gehouden met dit onderscheid: Alleen personen die eerst niet in zorg en welzijn breed en later wel in zorg en welzijn breed óf die eerst niet in zorg en welzijn smal en later wel in zorg en welzijn smal werkzaam waren maken deel uit van de selectie.

Studieuitval

De instroomcijfers vormen de basis voor de bepaling van studieuitval. Vandaar ook dat deze tabel informatie toont op het niveau van dossier, niet op het niveau van kwalificatie. Immers, ook instroom wordt bepaald op het niveau van dossier. Een student wordt geteld als uitval wanneer deze op 1 oktober van het gepresenteerde studiejaar ingeschreven stond bij een dossier en het jaar daarop op 1 oktober niet meer ingeschreven stond bij hetzelfde dossier. Het is niet relevant of een student volledig gestopt is met studeren of gewisseld is naar een ander dossier. Als de student in het instroomjaar een diploma binnen het betreffende dossier heeft behaald, dan wordt deze niet als uitvaller geteld. Het uitvalpercentage wordt berekend door het aantal uitvallers te delen door het aantal ingestroomde studenten in het gepresenteerde studiejaar. Er wordt alleen gekeken naar uitval na het eerste studiejaar.

Studierendement

De instroomcijfers vormen de basis voor de bepaling van studierendement. Ook deze tabel toont - net als de tabel over studieuitval - dus informatie op het niveau van dossier. Vervolgens is nagegaan welk deel van de instromers in een gegeven dossier binnen de nominale studietijd plus één jaar een diploma heeft behaald binnen hetzelfde dossier.

In het mbo is het volgende wettelijk voorgeschreven over de nominale studieduur:

- een assistentopleiding, zoals assistent dienstverlening en zorg, duurt één jaar;
- een basisberoepsopleiding, zoals helpende zorg en welzijn, duurt tussen de één en twee jaar;
- een vakopleiding, zoals verzorgende IG, duurt tussen de twee en drie jaar;
- een middenkaderopleiding, zoals tandartsassistente, duurt drie jaar (sommige uitzonderingen, zoals mbo-verpleegkundige, duren vier jaar);
- een specialistenopleiding, zoals praktijkopleider, duurt één jaar

De duur van de basisberoeps- en de vakopleiding is afhankelijk van de instelling waar de opleiding wordt verzorgd. Het CBS heeft daar geen informatie over. Bij de berekening van studierendement is voor de basisberoepsopleiding uitgegaan van een nominale studieduur van twee jaar en voor de vakopleiding van drie jaar. De middenkaderopleidingen die vier jaar duren staan beschreven op de website van SBB.

Bovenstaande informatie over nominale studieduur heeft betrekking op kwalificaties. Rendement wordt echter bepaald op het niveau van dossier. Dat is geen probleem zolang alle kwalificaties binnen het dossier dezelfde nominale studieduur kennen. Er zijn echter enkele dossiers waarbij dat niet het geval is, zoals het dossier Maatschappelijke zorg. Bij die dossiers is voor de bepaling van nominale studieduur uitgegaan van de kwalificatie met de langste studieduur.

In de bepaling van studierendement in studiejaar 2011/'12 zijn studenten betrokken die:

- in 2007/'08 zijn ingestroomd in een dossier met een nominale studieduur van 4 jaar;
- in 2008/'09 zijn ingestroomd in een dossier met een nominale studieduur van 3 jaar;
- in 2009/'10 zijn ingestroomd in een dossier met een nominale studieduur van 2 jaar;
- in 2010/'11 zijn ingestroomd in een dossier met een nominale studieduur van 1 jaar.

In de bepaling van studierendement in studiejaar 2012/'13 zijn studenten betrokken die:

- in 2008/'09 zijn ingestroomd in een dossier met een nominale studieduur van 4 jaar;
- in 2009/'10 zijn ingestroomd in een dossier met een nominale studieduur van 3 jaar;
- in 2010/'11 zijn ingestroomd in een dossier met een nominale studieduur van 2 jaar;
- in 2011/'12 zijn ingestroomd in een dossier met een nominale studieduur van 1 jaar.

etc.

De reden dat de bepaling van studierendement voor mbo start in 2011/'12 is dat instroom voor het eerst bepaald kan worden in studiejaar 2007/'08. Bij het bepalen van instroom wordt namelijk twee jaar teruggekeken en 2005/'06 is het eerste studiejaar waarin de registerdata voor het mbo compleet zijn.

Berichtgevers

DUO

Controle- en correctiemethoden

DUO controleert de gegevens die zij van haar berichtgevers (instellingen) ontvangt op volledigheid en inconsistenties en brengt zo nodig in overleg met hen verbeteringen aan in de bestanden. De aan het CBS geleverde bestanden worden na binnenkomst nogmaals door een specialist van het CBS gecontroleerd. Zo nodig worden in overleg met DUO alsnog verbeteringen in de bestanden aangebracht.

Volgtijdelijke vergelijkbaarheid

Van jaar op jaar kunnen er grenzen wijzigen en gemeentelijk herindelingen plaats vinden. In een enkel geval kan dit van invloed zijn op de in de tabellen gehanteerde regionale indelingen en wordt daarmee de volgtijdelijke vergelijkbaarheid beïnvloed. Het gaat echter om kleine effecten.